

Interdiszciplinaritás – nemzetköziség – társadalmi hasznosulás

Az MTA BTK TTI „Lendület” Szent Korona Kutatócsoport eddigyi eredményeiről

A Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetében 2012 közepe óta működik a „Lendület” Szent Korona Kutatócsoport, amelynek célja a **hazai tudományosság egyik nagy adósságának pótlása**, a Szent Korona és a magyar uralkodókoronázások 1526 és 1916 közötti történetjének vizsgálata. A Pálffy Géza professzor vezette kutatói team – szisztematikus interdiszciplináris alap kutatások eredményeként – az elmúlt bő fél évtizedben **13 nyelven 21 saját kiadványt** (monográfiákat, tanulmányköteteket, katalógusokat, folyóiratszámokat) és **közel 300 tanulmányt** jelentetett meg (vezető hazai és külföldi folyóiratokban), miközben munkatársai **több mint 180 előadást** tartottak Cambridge-től Bécsen át Kolozsvárig. Munkájukról **több nagyszerű kiállítás** (Budapest, Esztergomban, Veszprémben, Pozsonyban, Körmöcbányán, Kolozsvárott, Fraknón) is tanúskodik, elsősorban a koronázásokra készült érmekről és zászlókról.

Eredményeiről a nagyközönség felé is számot adtak, kiemelkedő mennyiségű tudományos népszerűsítő írás, tv- és rádiós szereplés juttatta el mindezeket a nagyközönséghez. Ennek jegyében legfontosabb kutatási felfedezéseikről 2016–2017-ben a FilmEver Stúdióval együttműködésben *A Szent Korona és koronázási kincseink nyomában* címmel 65 perces ismeretterjesztő film készült, amelyet Bárány Krisztián rendezett. **Ez az első nagyszabású film koronázási kincseinkről, amelynek 2018 legvégén nyolcnyelvű (angol, német, spanyol, orosz, magyar, szlovák, horvát és román) DVD-változata is napvilágot látott.** Ez jól jelzi a téma iránti **kiemelkedő nemzetközi érdeklődést és a kutatások széles körű társadalmi hasznosulását.** Ám ez arról is tanúskodik, hogy az akadémiai kutatók fontos törekvése, hogy a szomszéd országokban is hangsúlyosan jelen legyenek kutatási eredményeik, hiszen közös történelmünkről – amely nem elválaszt, hanem összeköt – adnak számot az ott élő magyar és nem magyar anyanyelvű embereknek. E kezdeményezésüket mindenhol teljes nyitottsággal, sőt örömmel fogadták.

A szakmai és nagyközönség számára egyaránt meghatározó kutatási újdonságokból érdemes néhányat külön is kiemelni.

A Szent Korona Kutatócsoport

- **új koronázási és nemzeti kincseket** fedezett fel – például 1) a legkorábbi magyar koronázási országzászlót 1618-ból, voltaképp az első fennmaradt magyar állami zászlót, amelyen már ugyanaz a címer látható, mint napjainkban minden magyar állampolgár igazolványain – erről 2019 márciusában hatnyelvű (német, angol, magyar, horvát, szerb és szlovák) monográfia jelent meg a kutatócsoport-vezető tollából; 2) egy elveszettnek hitt koronázási jelvényt, a koronázási cipőt az 1830 őszi pozsonyi koronázásról; 3) a magyar királyi udvarmester gyémántberakásos pálcáját az első budai koronázási szertartásról, 1792-ből (ez az egyetlen fennmaradt koronázási pálcá); 4) a legkorábbi Horvátország-zászlót 1647-ből
- **páratlan jelentőségű új dokumentumokat** tárt fel – például 1) a koronázási jelvények legkorábbi leltárait (1551, 1622); 2) I. Lipót király kéziratát a korona 1663–1664. évi történetéről; 3) a koronaország legkorábbi jegyzékeit a 17. századból; 4) Országház szavunk legkorábbi előfordulását 1619-ből
- **visszaemelte Sopron városát koronázóvárosaink sorába**, ahol három szertartást tartottak a 17. század folyamán (1622, 1625, 1681) – ezek közül az elsőről külön tanulmánykötetet is publikáltak a kutatók, egy újabb pedig készülében van. Hasonlóan **külön kiadványt** tettek közzé az utolsó

pozsonyi (1830) és az utolsó magyar (Budapest, 1916) uralkodókoronázásról, mely utóbbi kötet egy esztendő alatt teljességgel elfogyott, így azóta második javított kiadása is napvilágot látott.

- **új interpretációkkal** szolgált önálló kötetek formájában a magyar korona legkorábbi hiteles, részletes és színes ábrázolásáról (német nyelven is), a protestánsok és a korona 16–18. századi kapcsolatrendszeréről, miközben 2018 legvégén a Szent Korona eddig ismert 11 külföldi útját és hazatérését (1205–1978) bemutató, több mint hatszáz oldalas tanulmánykötet is megjelent, sőt bő egy hónap alatt több mint félezer példányban elfogyott, így a 2019 tavaszi könyvfesztiválra már második kiadása is elkészült.
- csapatmunkája eredményeként meghatározóan **új részletek** tárultak fel Bethlen Gábor és a Szent Korona kapcsolatáról, valamint koronánk őrzésének titkairól, továbbá amerikai kalandjáról és hazatéréséről (ez utóbbi téma friss monográfiája egy esztendő alatt két kiadást élt meg).

A „Lendület” Szent Korona Kutatócsoport munkájának köszönhetően az elmúlt esztendők alapkutatásai révén **mind a Szent Korona, mind főszereplései, a magyar király- és királyné-koronázások, mind az újabb kori Habsburg–magyar kapcsolatok jelentős mértékben új megvilágításba kerültek.** Az akadémiai kutatások néhány év alatt tehát már a történeti köztudat formálásához is hozzájárultak, az új felfedezések pedig remélhetőleg az általános, közép- és felsőfokú oktatás tananyagába is bekerülhetnek, miközben a tudományos feltáró munka a következő esztendőkből is nagy lendülettel folytatódik.